

Ö?retmen Etik Davran??lar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Etik Davran??lar Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27055>

Özet

Öğretmen Etik Davranışları Ölçeği, Nergüz Çelebi ve Müge Akbağ (2012) tarafından geliştirilmiş, öğretmenlerin mesleki bağlamdaki etik davranışları ve etik muhakeme düzeylerini belirlemek amacıyla tasarlanmış öz bildirim tipi bir ölçektir. Ölçek, özellikle kamu liselerinde görev yapan öğretmenlerin görev bilinci, insani duyarlılık, erdemlilik, mesleki yükümlülük ve ahlaki düşünce gibi beş temel etik boyut üzerindeki eğilimlerini ölçmeyi hedefler.

Geliştirme çalışması sonucunda ortaya çıkan bu 26 maddelik araç, eğitim bilimleri alanında öğretmenlerin mesleki etik standartlara uyum düzeylerini değerlendirmek için sağlam bir psikometrik zemin sunmaktadır. Derecelendirme formatı olarak 5'li Likert tipi bir ölçek kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen etiği, mesleki davranış, etik, eğitimde etik, etik ölçme, lise öğretmenleri, mesleki yükümlülük.

Yazarlar

Nergüz Çelebi, Müge Akbağ (Sorumlu Yazar)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, kamu liselerinde görev yapan öğretmenlerin sergilediği etik davranışları sistematik ve geçerli bir şekilde tanımlamak ve ölçmektir. Bu çalışma, eğitim ortamlarında etik normların ne ölçüde benimsendiğini ortaya koyarak, öğretmen eğitim programlarına ve mesleki gelişim süreçlerine katkı sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, öğretmenlerin etik ikilemler karşısındaki tutumlarını, mesleki sorumluluklarını ve ahlaki değerlere bağlılıklarını değerlendirmek üzere geliştirilmiştir.

Ölçeğin spesifik amaçlarından biri de, etik davranışların farklı boyutlarının (örneğin, görev bilinci ile insani duyarlılık arasındaki ilişki) öğretmenler arasındaki dağılımını incelemek ve bu davranışların demografik değişkenlerle ilişkisini analiz etmektir. Bu sayede, eğitim yöneticileri ve politika yapıcılar için mesleki etik eğitime yönelik somut veriler elde edilmesi amaçlanmıştır.

Yapı

Öğretmen Etik Davranışları Ölçeği, öğretmenlik mesleğinin etik boyutlarını çok boyutlu olarak ele alan ve toplamda 26 maddeden oluşan bir yapıya sahiptir. Ölçek, öğretmenlerin mesleklerine, öğrencilerine ve genel olarak insan ilişkilerine yönelik etik yükümlülüklerini kapsayan beş temel alt

boyuttan oluşmaktadır. Ölçülen temel yapı, öğretmenlerin mesleki etik kodlara uygun hareket etme eğilimi ve ahlaki muhakeme yeteneğidir.

Bu beş alt boyut, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği sorumluluk alanlarını kapsamaktadır. Örneğin, **Görev Bilinci** boyutu, öğretmenin temel mesleki sorumluluklarını yerine getirme düzeyine odaklanırken; **Ahlaki Düşünce** boyutu, öğretmenin etik kararlar alma ve öğrencilerin üzerlerine saygı gösterme eğilimini ölçmektedir. Bu çok boyutlu yapı, öğretmen etiğinin kapsamlı bir değerlendirilmesine olanak tanır.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel bulgular açıkça listelenmemiştir. Ancak, geliştirme çalışmaları kapsamında ölçeğin yapı geçerliği ve içerik geçerliğinin incelenmiş olduğu kabul edilmektedir. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı beş faktörlü yapıyı (Görev Bilinci, Erdemlilik, İnsani Duyarlılık, Mesleki Yükümlülük, Ahlaki Düşünce) ne ölçüde temsil edebildiğini gösterir.

Çelebi ve Akbaş'ın çalışmasında, faktör analizi sonuçlarının, maddelerin beklenen alt boyutlar altında toplandığını ve bu faktörlerin öğretmen etik davranışlarının teorik çerçevesini desteklediğini göstermesi beklenir. Detaylı geçerlik katsayıları (özellikle doğruluk faktör analizi ve uyum indeksleri) için okuyucuların orijinal akademik makaleye başvurması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Sunulan kaynak verilerinde güvenirlik katsayılarına (örneğin, Cronbach Alfa değeri) doğrudan yer verilmemiştir. Ancak, ölçeğin bir psikometrik araç olarak kabul edilebilmesi için iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar uyumlu olduğunu gösterir.

Geliştirme makalesinde, ölçeğin beş alt boyutunun ve toplam puanının yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu sonuçlarının sunulduğu tahmin edilmektedir. Yüksek güvenirlik değerleri, ölçeğin farklı durumlarda ve farklı öğretmen gruplarında tutarlı ölçümler yapabilme yeteneğini garanti eder.

Faktör Analizi

Ölçek, faktör analizi çalışmaları sonucunda beş temel alt boyuta ayrılmıştır. Bu alt boyutlar, öğretmenlerin mesleki etik davranışlarının farklı yönlerini temsil etmektedir:

Görev Bilinci: Mesleki sorumlulukları yerine getirme ve öğrenci odaklı çalışma. (8 madde)

Erdemlilik: Kişilerarası ilişkilerde yapıcı olma ve olumlu nitelikler sergileme. (5 madde)

İnsani Duyarlılık: Bireysel farklılıklara saygı duyma ve empatik yaklaşım sergileme. (5 madde)

Mesleki Yükümlülük: Mesleği hizmet odaklı bir gereklilik olarak görme. (4 madde)

Ahlaki Düşünce: Öğrencilerin karar verme süreçlerine destek olma ve etik muhakeme. (4 madde)

Toplamda 26 madde içeren bu yapı, keşfedici faktör analizi ile belirlenmiş ve öğretmen etiği alanında kapsamlı bir değerlendirme sağlamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme

Format: 5'li Likert Ölçeği (1=hiç katılmıyorum, 5=tamamen katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler

Age Group: Çalışan yetişkinler (Lise öğretmenleri)

Population Details: Devlet liselerinde görev yapan öğretmenler.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, mesleki etik, öğretmen yeterliliği, psikometri, faktör analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: makbag@marmara.edu.tr (Sorumlu Yazar: Müge Akbağ)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2012 yılında yayımlanan akademik bir çalışmada sonucunda geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı ve izin gereklilikleri konusunda sorumlu yazar Müge Akbağ ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu Yazar İletişim: makbag@marmara.edu.tr

Ölçeğin orijinal makalesi International Online Journal of Educational Sciences dergisinde yayımlanmıştır. Makalenin bağlantısı: mts.iojes.net

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ogretmen-etik-davranislar-olcegi-teacher-ethical-conduct-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Çelebi, N. & Akbağ, M. (2012). A study for identification of ethical conduct of the teachers working at public high schools. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(2), 425-44.

Öğretmen Etik Davranışları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Görev Bilinci alt boyutu madde sayısı: 8 / Öğrencilerin sorunlarına zaman ayırırım.

Erdemlilik alt boyutu madde sayısı: 5 / İnsan ilişkilerinde yapıcıyım.

İnsani Duyarlılık alt boyutu madde sayısı: 5 / Kişisel düşünce ve fikirlere saygı duyarım.

Mesleki Yükümlülük alt boyutu madde sayısı: 4 / Mesleğimi insanlara hizmet etmenin bir gereği olarak görürüm.

Ahlaki Düşünce alt boyutu madde sayısı: 4 / Öğrencilerin kendi kararlarını kendilerinin vermesini isterim.